

magtspillet mellem producenter givet mindre, men bizarre afvigelser fra standarder med henblik på at tvinge brugerne til at bruge producentens produkt.

En forudsætning for open source er åbne standarder, således at alle kan udvikle programmel, som kan anvendes i et fælles miljø med andet programmel. Det offentlige bør derfor som minimum kræve, at offentlige myndigheder kan kommunikere med programmel, der anvender åbne standarder. Det offentlige kan også have en opgave i at få fastlagt åbne standarder i Danmark og på internationalt plan arbejde for, at standarder bliver åbne og dermed ikke bundet til en eller flere producenter.

Et af de store problemer er softwarepatenter, patenter på algoritmer eller på karakteristiske egenskaber ved software, patenter for hele programmeringsteknikker og omgåelse af patentreglerne ved at indlægge programmer i chips. Det giver også problemer, hvis man får lov til at forbyde reverse engineering af programmel (f.eks. udvikling af Linux-drivere til afspilning af film på DVD).

Til juni vil en revision af patentlovgivningen blive behandlet i EU, og den har til hensigt at tillade softwarepatenter. Det er afgørende, at denne ændring ikke lægger hindringer i vejen for open source.

Hvis en algoritme eller en egenskab eller en teknik bliver patenteret, betyder det, at en enkel virksomhed får et totalt monopol på at bruge den.

Det amerikanske patentsystem er ligeledes en stor trussel imod open source. I modsætning til i Europa tillader man i USA patenter på software og algoritmer. USA's lovgivning og retspraksis på patentområdet stiller i praksis kun meget vage krav til patenter sammenlignet med den tilsvarende danske lovgivning og retspraksis.

I forbindelse med de nuværende WTO-forhandlinger forsøger USA at presse EU til at rette sin softwarepatentlovgivning ind efter den amerikanske.

Problemet er, at patentkontoret i USA tit giver patenter på meget brede og trivielle løsninger. Det bliver groft udnyttet af firmaer, der forsøger at patentere hvad som helst for bagefter at kunne kræve royalties.

Er softwarepatenter en realitet, vil det at skrive software svare til at gå i et minefelt. Det er næsten umuligt ikke at ramle ind i et eller andet obskurt patent uden at vide det. Open source er især sårbar, da det er nemt for patentadvokater at gennemlæse koden med henblik på at finde overtrædelser.

Det er således en stor og vigtig opgave at undgå softwarepatenter i Europa, og det haster. (<http://www.freepatents.org/> og <http://www.opendvd.org/>)

Der ser ud til at være en begyndende politisk opmærksomhed på mulighederne for open source i Europa.

Et opsigtsvækkende fransk lovudkast pålægger statslige og kommunale myndigheder, at anvende open source-programmel. Flere franske ministerier har offentligt støttet tanken om open source-programmel.

Formålet med lovudkastet er at kickstarte netværks-samfundet i Frankrig ved at definere standarder, som gør det attraktivt for myndighederne at gøre tjenester og informationer tilgængelige elektronisk og sikre befolkningen fri adgang via Internettet.

Et andet væsentligt element i lovudkastet er oprettelsen af en statslig myndighed, som skal sikre, at offentlige myndigheder senest den 1. januar 2002 er omstillet til at benytte frit tilgængeligt software. Denne myndighed skal fungere som vejlednings- og tilsynsmyndighed i forbindelse med skiftet fra dyre kommercielle programpakker som MS Office til den gratis software. Lokale myndigheder vil få udepeget kontaktpersoner, som skal være i løbende dialog med brugere af Internettet. Lovudkastet understreger, at den statslige myndigheds beslutninger skal tages efter forudgående konsultationer med internetbrugere. Samtidig forventes det, at open source-programmel bliver en del af den franske lovgivning om officiel certificering af elektroniske signaturer.

EU har ligeledes udtalt en vis interesse for udvikling af open source og en interesse i, at Europa bliver mindre afhængig af amerikansk monopolproduktion.

Muligheden for at formulere og gennemføre en open source-politik/strategi skal ikke kun begrænses til Danmark. Det ville være oplagt at undersøge, om der var mulighed for i første omgang at udarbejde en skandinavisk open source-politik i et samarbejde mellem f.eks. Danmark, Sverige, Finland og Norge. Samtidig kunne dette være afsættet til at forsøge at få formuleret en europæisk open source-politik. Det kan også være konkrete initiativer i en proces, der muligvis allerede er på vej i EU.

Open source skal også indarbejdes som et vigtigt element i regeringens IT-politik.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at free software har to vigtige dimensioner. Det kan give alle brugere fordele i deres anvendelse af programmel og IT. Der er imidlertid også en ideologisk og moralsk dimension om, hvordan vi bedst opbygger vores netværkssamfund, og om, hvilke grundholdninger og produktionsstrukturer der er ønskelige. Begge dele bør være centrale i det offentlige arbejde for at fremme frit og åbent programmel.